

ANTALYA'DA TARİH
ÇALINIYOR... TARİH
KAÇIRILIYOR.... VE
ÇALINAN ESERLER
YABANCI MÜZELERE
DEMİRBAŞ OLUYOR

Turist celbedebilmek için dünyanın dört bucağına seslenmek kâfi değildir... Çünkü Türkiye'de tarih dinamitleniyor

Bunun en canlı misâli Antalya'dır. Koca bir medeniyet ilgisizlik yüzünden göçmek üzere

ANTALYA'DA tarih dinamitleniyor... Evet Antalya mahvoluyor... Antalya elden gidiyor... Antalya öyle bir dinamitleniyor ki, dinamitlenen yer, yerle yeksan oluyor... Tarihten gelenler yine tarihe gidiyor, ama bu tarihe gidiş iyi olmuyor... Tarih bile bundan utanıyor, kızarıyor.

Tarihten gelen, bir dinamitle tarihe gidiyor, hem de Antalya'da «Türkiye'nin turizm cennetinde» tarih dinamitleniyor...

Tarih dinamitlenirken hiç kimşenin kılı kıpırdamıyor, yalnız «Birşey değil canım hazine aramak için dinamitlemişler ama bir şey bulamamışlar» deniliyor. Koskoca bir medeniyetin göçmesine göz yumuluyor.

İskender'in istilasından korkup kaçan ve ondan sakınmak için bin yüz metre yüksekliğe çıkıp koca bir şehir kuran ve şimdi «Termessus» adı ile adlandırılan tarihi eserler, civar köylüler tarafından dinamitleniyor... Hem de insafsızca dinamitleniyor. Mihmandar buraya gelen turistlere «Üç ay önce gelseydiniz burası daha iyiydi, şurada 30 mezar bir aradaydı, ama şimdi dinamitlemişler, göremiyeceksiniz, hazine aramak için köylüler burasını bu hale getirdi» diyebiliyor... Dinamitleme de bir tarihi olaymış gibi turistlere anlatılıyor... Bu hazin itiraf karşısında turistler şaşırıyor, gözleri açılıyor, birşeyler söylemek,

ORHAN TOKATLI

yapmak istiyorlar, ama elden birşey gelmiyor. Hüzünle, ızdırapla, buradan ayrılıyorlar...

HERŞEYE RAĞMEN

BÜTÜN bu hoşgörülüklerle, bütün bu aldırmaçlıklara, umursamazlıklara ve bütün bu dinamitlenmelere rağmen, Koca İskender'e kafa tutan bu şehir yine bütün haşmetiyle, yine kafa tutmasını biliyor ve ayakta kalıyor...

İnsana ve insan haysiyetine verilen ehemmiyeti «Termessus» takli mezarları gördükten sonra anlıyorsunuz. Yaşama gücünün ne olduğunu buradaki eserler size anlatıyor. O yaşıyışa, o insana verilen kıymete gıpta ediyor ve hayıflanıyorsunuz...

Büyük medeniyetin 8 anfiteatr'ı Antalya'da... Bunların en küçüğü de Termessus'ta 4500 kişilik... 20. asır Türkiyesinin başkentindeki 450 kişilik «Büyük Tiyatro» sunu düşünürsek o büyük medeniyetin büyüklüğü bir kere daha anlaşılır...

Termessus'a varmak için yaya yürümek zorunda kalıyorsunuz. O büyük medeniyetin, büyük insanları, bugünü düşünmüş olacaklar ki, yollarını da yapmışlar... Ama o zaman bugünkü medeniyeti düşünüp de otomobil yolu yap-

mamışlar. Bilselerdi muhakkak ki, onu da yapacaklardı... İşte o yolun üstüne biraz taş, biraz toprak atmışlar, olmuş yol. Hem de 5 kilometrelik bir yol, bir buldozerin iki günlük çalışmasıyla onarılacak bir yol, ama ne lüzum var, turist dediğin nedir, yürümesini sever... Gelsin yürüsün, tarihi eserleri görsün... Otomobili de taaaa oralara kadar sokmağa, bu kadar masraf etmeğe değer mi?

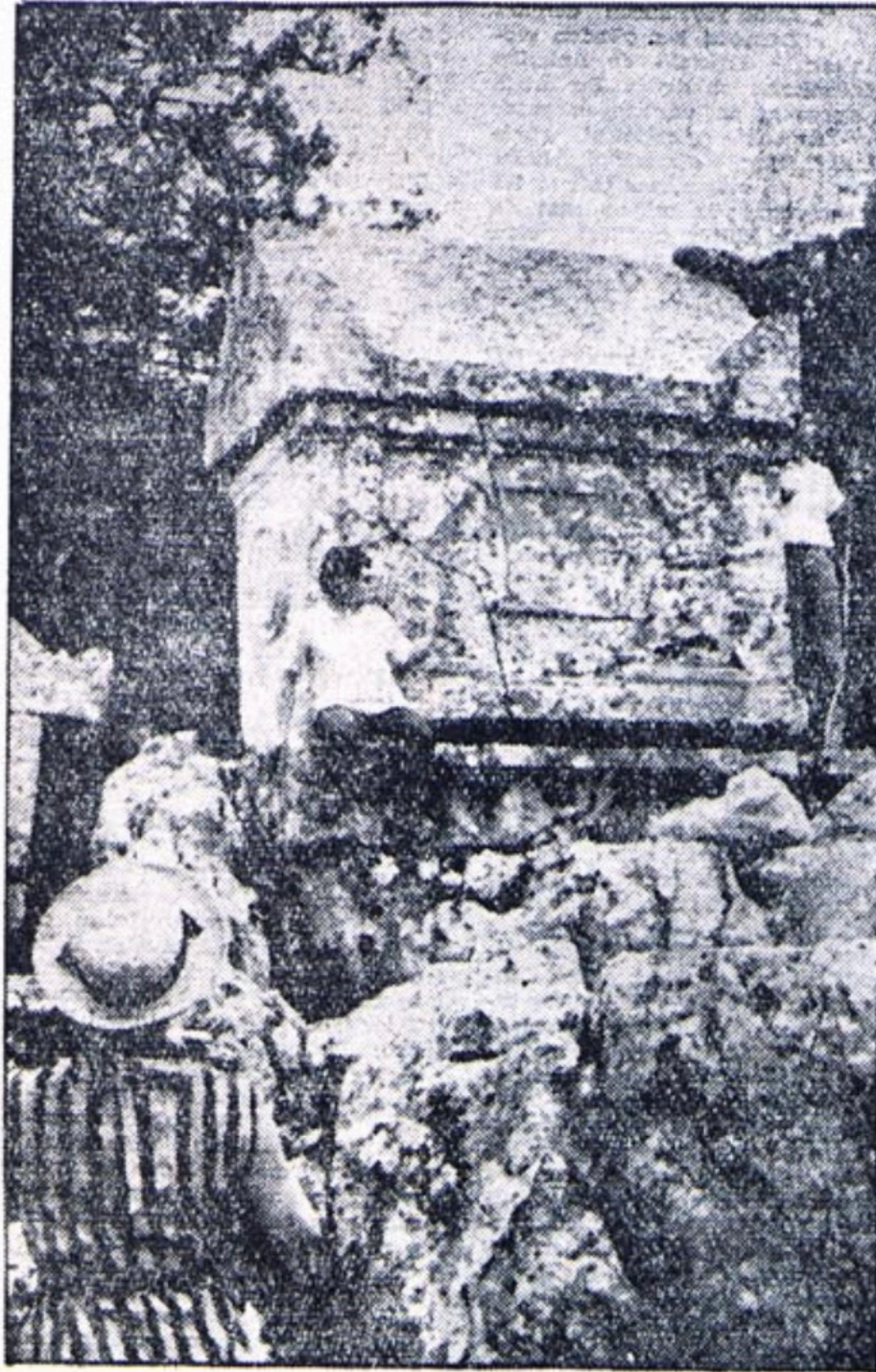
«SIDE - TURKEY»

ANTALYA'DA tarih kaçırılıyor, tarih çalınıyor...

Dert yalnız Termessus'ta mı?... Hayır işte Side... Bir gün geçmiyor ki, çalınan bir tarihi eser, İngiltere müzesinde karşınıza arzı-endam etmesin... Hem de «Side-Turkey» levhası ile birlikte...

Side... Şimdi içinde 20. asır insanların barındığı koca şehir... Derdi bitmiş gibi şimdi de sinesinde bu asrın insanlarını barındırıyor... Side bundan şikâyetçi değil, yalnız kendisini rahatsız etmesinler, yalnız kendisini didikle-yip de alıp kaçmasınlar...

Ama olmuyor ki... Ev mi yapacaksınız, tamam, sök oradan bir sütun, çıkar oradan taşları, biraz da toprak at üstüne ve gir içine... Yol mu yapacaksınız, hem de mermerden, kır onları dök yola, üstüne de biraz toprak at, olur yol, çamurdan da böylece kurtulursun...

Termessus'ta dinamitten nasılsa kurtulan tarihi bir mezar. Kimbilir, bunu da bir iki ay sonra yerinde bulamayız belki de...

Bir arkeolog yollarsınız, tarihi kazılar yapsın dersiniz... Arkeolog kazısını yapar, eserleri çıkartır, sonra... Sonra hemen orada bir köşk yaptırır... Bu memleket aydınının da anlayışı bu... Bir Alman gelir, Side'de bir turistik otel yapacağını söyler, yıllar geçer Alman Side'de kalır, kendine bir de ev yapar... Sonra... Sonrası yok... Yerleşir kalır, kimse söküp atamaz onu oradan... Sonra, sonra müze bekçisinin ağzı kapatılır, elleri bağlanır ve müzedeki eşyalar otomobillere doldurulur, kaçırlır. Sonra... Sonra, 3 tane Alman plâkalı otomobil göründü derler... Derler ama birşey yapılır mı, hayır. Köy orada, Alman orada, köşkler orada bağırırız: «Turistler turizm cennetine gelin, tarihi eserleri görün.»

ANTALYA'LI - HAYIR

ANTALYA'DA Turizm Derneği Başkanı Siirt'li bir genç. Antalya'da motel sahibi Ankara'lı bir iş adamı. Antalya'da garson Bolu'lu, Antalya'da şoför Adana'lı... Antalya'da Antalya'lı... Antalya'da Antalya'lı yok...

Turist, turizm kelimeleri Antalya'lıya cazip gelmiyor. Antalya'lı pamuk, Antalya'lı narenciye, Antalya'lı turfanda sebze ve meyva kelimelerini daha çok benimsiyor ve bu kelimeleri daha çok seviyor.

Antalya'da zengin çok, Antalya'da yatırım yapacak çok ama, bu yatırımı köşküne yatırıyor, tarlasına yatırıyor, ağacına yatırıyor. Turizme yatırmıyor. Devlet yapsın bu yatırımı diyor, beni ilgilendirmez diyor, diyor, diyor...

Şimdi ne olacak?...

Hiç... Hiçbir şey olmayacak, herşey yine eskisi gibi devam edecek ve yine Turizm Bakanı bar bar bağıracak «Ey turistler, turizm cenneti Türkiye'ye gelin, tarihi eserler görün.»

Ama turist niçin gelsin, nasıl gelsin, niye gelsin, sorularının cevaplarını bir türlü veremiyecek, yalnız «Gelin» diyecek o kadar.

Sabahçı kahvelerinde sabahlamak mecburiyetinde kalan, plâjları dürbünle tarassut altında bulunan, yolları kaynar su misâli olan bir memlekete turist gelmez, bunlara çare bulmak lâzım, Antalya'da yatırım yapmak lâzım, lâzım, lâzım, herşey lâzım...

Ondan sonra turist gelsin diyelim...